

Jaarverslag Bezwaarschriftencommissie 2019

Zorgvuldigheid staat voorop!

Er worden binnen de gemeente Helmond veel besluiten genomen met rechtsgevolgen. Als een belanghebbende het niet eens is met een besluit, dan kan deze hiertegen opkomen door in beroep te gaan bij de rechter. Uit de wet en rechterlijke uitspraken blijkt wie belanghebbende bij een besluit is. In het algemeen geldt dat men rechtstreeks door het besluit moet zijn geraakt. Voordat beroep kan worden ingediend, moet eerst bezwaar worden gemaakt bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen. Een bestuursorgaan heeft de bevoegdheid om als overheid op te treden, bijvoorbeeld een vergunning of subsidie verlenen, een uitkering verstrekken. Binnen de gemeente zijn de belangrijkste bestuursorganen de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester zelf. Zij hebben allemaal hun eigen taken en bevoegdheden. Deze staan in de Gemeentewet. De meeste besluiten waartegen bezwaar kan worden gemaakt worden genomen door of namens het college van burgemeester en wethouders. Maar ook de burgemeester en de raad nemen besluiten waartegen bezwaar mogelijk is.

De bezwaarprocedure is geregeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De gemeente Helmond maakt bij de behandeling van bezwaarschriften dankbaar gebruik van een bezwaarschriftencommissie. Dit is een adviescommissie zoals bedoeld in artikel 7:13 van de Awb. De commissie is onafhankelijk en bestaat uit externe leden, dat wil zeggen dat de leden van de commissie niet in dienst zijn van de gemeente. De werkwijze van de commissie is beschreven in de Awb en de Verordening behandeling bezwaarschriften Helmond 2017. De commissie geeft advies. Het bestuursorgaan beslist uiteindelijk op het ingediende bezwaarschrift.

De commissie adviseert niet over bezwaarschriften die te maken hebben met belastingen en heffingen en ook niet over besluiten die door Senzer zijn genomen op grond van de Participatiewet en aanverwante regelingen over uitkeringen voor levensonderhoud. Bezwaren over belastingen en heffingen worden behandeld door de heffingsambtenaar. Voor besluiten van Senzer is een aparte regionale bezwaarschriftencommissie ingesteld.

In dit jaarverslag brengt de commissie verslag uit over de behandeling van de bezwaarschriften in 2019. Daarbij wordt een aantal cijfers gepresenteerd over het aantal ontvangen bezwaarschriften, de gevolgde procedure en de wijze en tijdigheid van afhandeling. Daarnaast is in het verslag informatie opgenomen over de bezwaarprocedure. Tot slot worden conclusies en verbeterpunten aangegeven.

Bezwaarprocedure

Er wordt altijd eerst gekeken of het bezwaarschrift op informele wijze kan worden opgelost. Soms is een extra toelichting op het genomen besluit voldoende. Het kan ook zijn dat er een nader onderzoek plaatsvindt naar de feiten en omstandigheden. Dit kan leiden tot een ander besluit. Als de bezwaren blijven bestaan, wordt de formele bezwaarprocedure gestart. De bezwaarmaker wordt uitgenodigd voor een hoorzitting bij de bezwaarschriftencommissie om het bezwaar mondeling toe te lichten. Er kunnen ook andere personen zijn die een belang hebben bij het bestreden besluit. Zij worden ook uitgenodigd voor de hoorzitting en mogen reageren op het ingediende bezwaar. De hoorzittingen zijn in de regel openbaar en voor iedereen toegankelijk. Van elke hoorzitting wordt een verslag gemaakt. Na de hoorzitting vergadert de commissie over de zaak. Daarna wordt het advies uitgewerkt en samen met het verslag aan het bestuursorgaan aangeboden. Het bestuursorgaan neemt vervolgens een besluit op het ingediende bezwaar. Het advies van de commissie is niet bindend. Maar als het bestuursorgaan hiervan wil afwijken, moet dit wel goed gemotiveerd worden. De bezwaarmaker en eventuele andere belanghebbenden ontvangen bij het besluit op bezwaar een kopie van het advies en verslag van de commissie.

Samenstelling van de bezwaarschriftencommissie

De commissie bestaat uit 2 kamers. De leden van kamer 1 adviseren over bezwaarschriften met betrekking tot onder andere bouwvergunningen, ruimtelijke ordening, milieu, handhaving en verkeersbesluiten. In kamer 2 worden bezwaarschriften behandeld op het gebied van het sociaal domein, zoals de Participatiewet (bijzondere bijstand), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdwet, maar ook bezwaarschriften met betrekking tot subsidies, kinderopvang en de Wet basisregistratie personen.

De commissie wordt ondersteund door 2 ambtelijk secretarissen. Zij maken geen deel uit van de commissie, maar ondersteunen de commissie bij haar werkzaamheden.

Kamer I	Kamer II
Voorzitter: mr. P.A.J.S. Lathouwers (tot 01-09-2019) mr. E.T. de Jong (vanaf 01-09-2019)	Voorzitter: Mw. mr. A.P.M.A. Laeyendecker
Leden: Mw. mr. M. Karnata, lid mr. R. Ligtoet, lid mr. J.J. Vogel, lid (tot 01-09-2019) Mw. mr. M. Bartels (vanaf 01-09-2019)	Leden: Mw. mr. A.J.M. Roestenberg Mw. mr. M.A.M. Houben (tot 01-09-2019) mr. M.H.J. van Els (tot 01-09-2019) mr. M. Bruin (vanaf 01-09-2019) mr. M.R. Brill (vanaf 01-09-2019)
Secretaris: mr. P. Helmus	Secretaris: Mw. mr. E.A. Otten

Bezwaar ↔ Klacht ↔ Melding

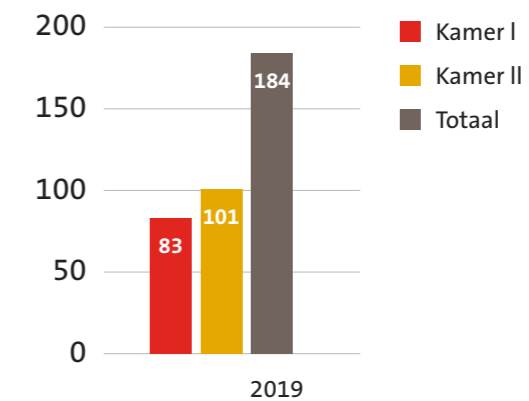
Een inwoner kan ook een klacht indienen of een melding doen. Dit is iets anders dan het maken van bezwaar. Een bezwaarschrift heeft betrekking op de inhoud van een besluit.

- Een **klacht** ziet op een gedraging van een medewerker, manager of bestuurder van de gemeente Helmond.
- Bij een klacht kan het bijvoorbeeld gaan over het niet (tijdig) ontvangen van een reactie of het onheus bejegenen van iemand. Hiervoor geldt een aparte klachtenprocedure.
- Bij een **melding** kan gedacht worden aan een omgevallen boom, overlast door hangjongeren e.d. Jaarlijks komen er gemiddeld 8000 van deze meldingen binnen. Dit zijn geen klachten.



Aantal ontvangen bezwaarschriften

Er zijn in 2019 in totaal 184 bezwaarschriften ontvangen. Hiervan hebben er 83 betrekking op bezwaren die zijn behandeld door kamer 1 en 101 door kamer 2.

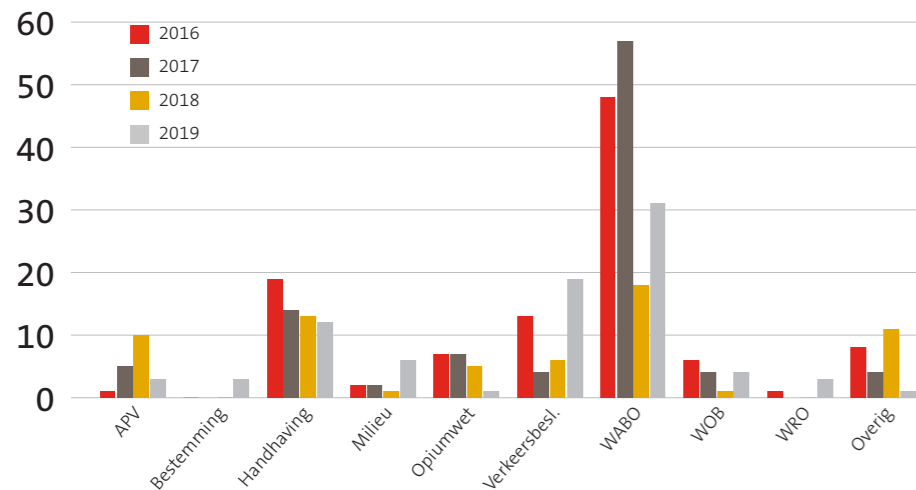


Jaarverslag Bezwaarschriftencommissie 2019

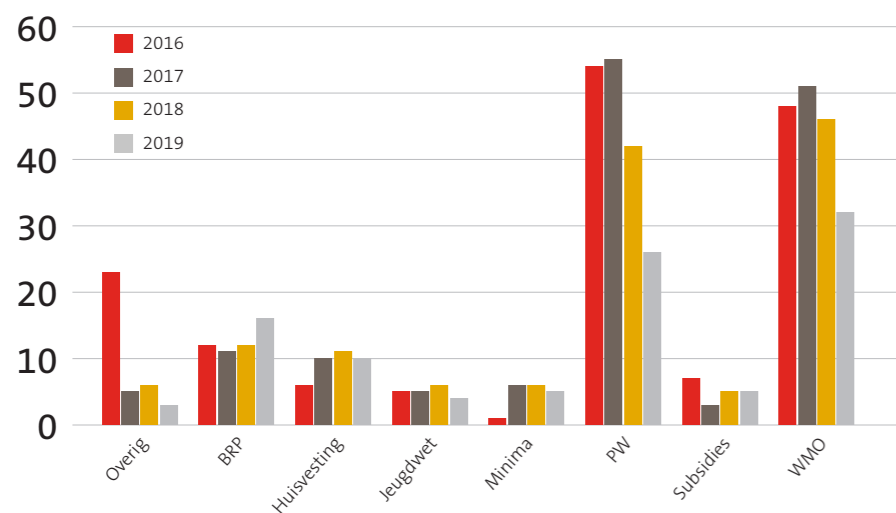


Ontvangen bezwaarschriften per categorie

De bezwaarschriften in kamer 1 hebben vooral betrekking op omgevingsvergunningen, handhavingsbesluiten en verkeersbesluiten. Het aantal bezwaren over besluiten die genomen zijn op grond van de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) is ten opzichte van 2018 aanzienlijk lager. Bezwaren over verkeersbesluiten zijn fors toegenomen. Met name het aanwijzen van parkeerplaatsen als e-laadpunt leverde in sommige gevallen een aantal bezwaren van omwonenden op.

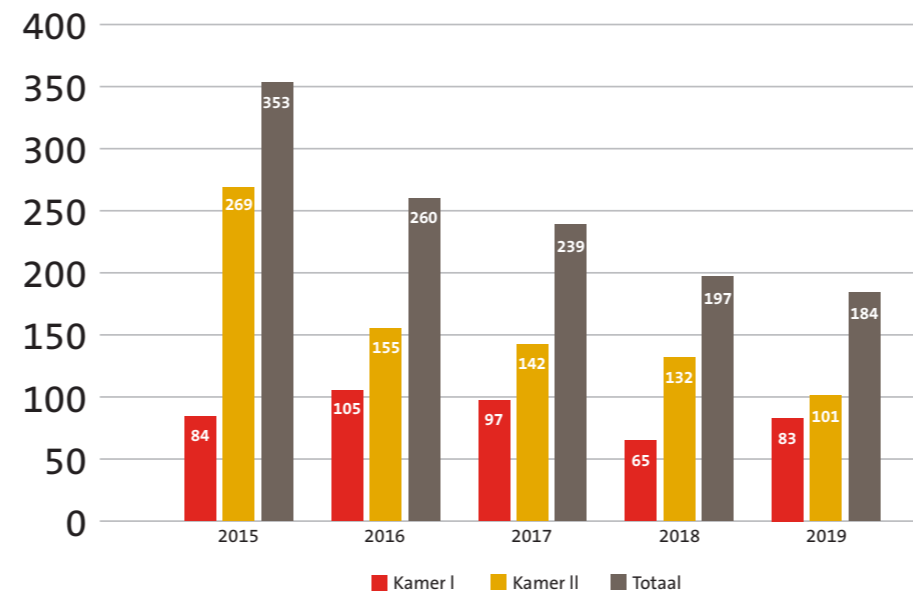


In kamer 2 hebben de meeste bezwaarschriften betrekking op besluiten die genomen zijn op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Participatiewet (bijzondere bijstand). Verder op besluiten in het kader van de Wet basisregistratie personen (Brp). De bezwaren over Brp besluiten zijn ten opzichte van de voorgaande jaren gestegen. De bezwaren die betrekking hebben op de bijzondere bijstand zijn juist fors gedaald. Ook de Wmo bezwaren laten een daling zien.



Ontwikkeling ontvangen bezwaarschriften 2015-2019

Er zijn in 2019 in totaal minder bezwaarschriften ingediend dan in 2018. Het verschil is niet heel groot (184 in 2019 ten opzichte van 197 in 2018). Maar over de periode 2015-2019 kan worden vastgesteld dat er sprake is van een dalende lijn.



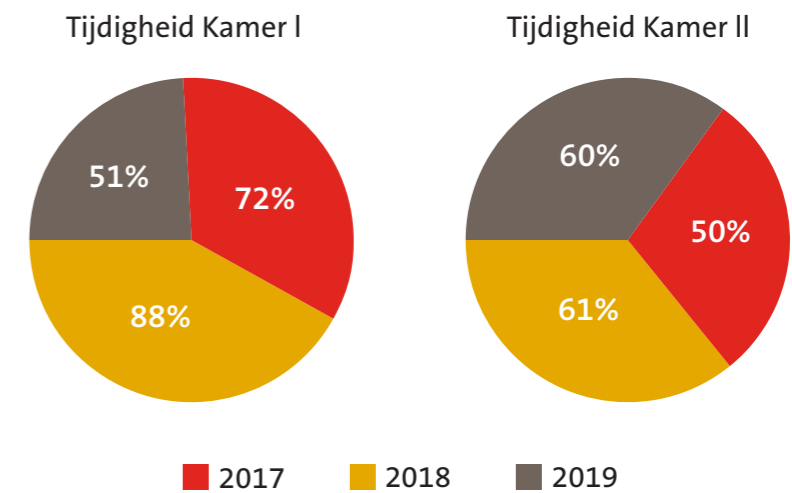
Het aantal bezwaarschriften in kamer 1 is ten opzichte van 2018 licht gestegen van 65 naar 83. Maar er zijn minder bezwaarschriften ingediend dan in 2015, 2016 en 2017. Het gemiddeld aantal ontvangen bezwaarschriften in kamer 1 over de periode 2015-2019 is 87.

In kamer 2 is het aantal bezwaarschriften in vergelijking met 2018 gedaald van 132 naar 101. Ook kamer 2 laat over de afgelopen jaren een daling zien. In 2015 is er een piek geweest in het aantal ontvangen bezwaarschriften (269). Dit kan met name verklaard worden vanwege de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Nieuwe wetgeving leidt vaak tot vragen en onzekerheden, wat tot meer bezwaarschriften kan leiden.

Er is binnen het sociaal domein steeds meer aandacht voor juridische kwaliteitszorg. Bezwaarschriften worden vaak informeel opgelost. Dit kan bijvoorbeeld door extra uitleg over het genomen besluit. Het kan ook zijn dat er nieuwe feiten of omstandigheden zijn, waardoor er een nieuw besluit wordt genomen of dat er een gebrek aan het besluit is geconstateerd dat wordt hersteld. Dit kan een verklaring zijn voor de dalende lijn in het aantal ontvangen bezwaarschriften. Het gemiddeld aantal ontvangen bezwaarschriften in kamer 2 over de periode 2015-2019 is 160. Het jaar 2015 is echter niet representatief. Als gekeken wordt naar de periode 2016-2019 dan is het gemiddelde 133.

Doorlooptijden

De Algemene wet bestuursrecht geeft een termijn van 6 weken voor het afhandelen van bezwaarschriften. Als er een bezwaarschriftencommissie is ingesteld, geldt een termijn van 12 weken. Deze termijn kan verlengd worden met 6 weken. Langer uitstel is mogelijk als de belanghebbende daarmee instemt.



In 2019 is 51% van de bezwaarschriften bij kamer 1 binnen de wettelijke termijn na ontvangst afgehandeld. Bij kamer 2 was dit 60%. In vergelijking met voorgaande jaren was de doorlooptijd bij kamer 1 in 2019 een stuk langer. Er waren in 2019 complexe zaken die veel tijd hebben gekost. De afhandelduur bij kamer 2 ligt ten opzichte van vorig jaar op hetzelfde niveau. De lange afhandelduur hangt vooral samen met de aard van de zaken. Met name op Wmo gebied vindt er veel overleg plaats met de aanvrager van een voorziening, er worden medische adviezen opgevraagd, nader onderzoek verricht, etc. Dat kost veel tijd. Hierdoor kunnen zaken niet altijd snel voor een hoorzitting worden ingepland. Verder kan worden opgemerkt dat het aantal bezwaarzaken bij kamer 2 ten opzichte van 2018 weliswaar licht is gedaald, maar de complexiteit van de zaken is toegenomen. Dit vraagt om meer overleg, voorbereiding en onderzoek voordat een besluit op bezwaar kan worden genomen.



Jaarverslag Bezwaarschriftencommissie 2019

Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften

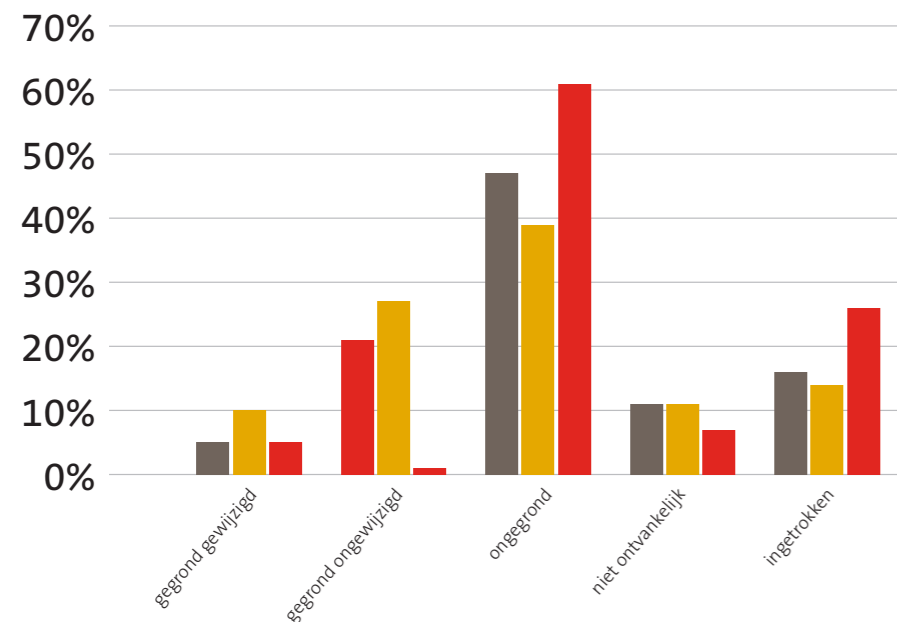
De meeste besluiten waartegen bezwaar is gemaakt zijn na de bezwaarprocedure in stand gebleven.

In kamer 1 was 47% van de bezwaren ongegrond en 21% gegrond ongewijzigd.

Met gegrond ongewijzigd wordt bedoeld dat er één of meerdere gebreken aan het besluit zaten die in bezwaar zijn hersteld. Het kan bijvoorbeeld zijn dat het besluit nader gemotiveerd moest worden. Het bezwaar was daarmee gegrond, maar het besluit is niet veranderd. Slechts in 5% van de gevallen is het bezwaarschrift gegrond verklaard en het besluit gewijzigd. 11% van de bezwaren was niet-ontvankelijk. Dit betekent dat niet aan de formele voorwaarden was voldaan om een bezwaarschrift inhoudelijk te kunnen behandelen. Een bezwaarmaker moet bijvoorbeeld belanghebbende zijn bij het genomen besluit. Een ander voorbeeld is dat het bezwaarschrift moet worden ingediend binnen de wettelijke termijn die daarvoor geldt. Als dat niet het geval is, wordt er niet op de inhoud van het bezwaar ingegaan en wordt het bezwaar niet-ontvankelijk verklaard.

Uitkomst bezwaren Kamer I

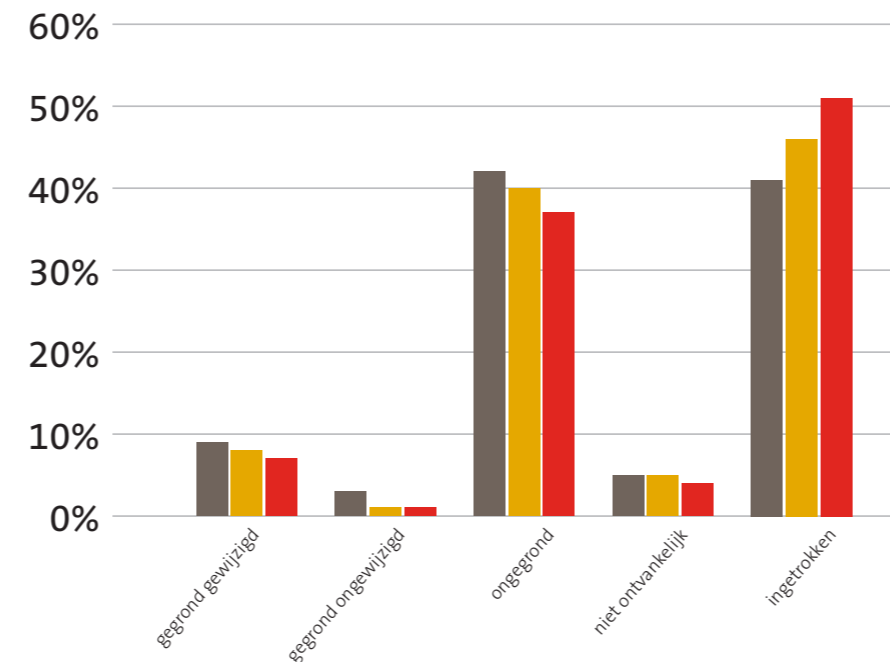
	gegrond gewijzigd	gegrond ongewijzigd	ongegegrond	niet ontvankelijk	ingetrokken
■ 2019	5%	21%	47%	11%	16%
■ 2018	10%	27%	39%	11%	14%
■ 2017	5%	1%	61%	7%	26%



Kamer 2 laat eenzelfde beeld zien. 42% van de bezwaren was ongegrond en 3% gegrond ongewijzigd. In 9% van de gevallen is in bezwaar een ander besluit genomen. Wat opvalt in kamer 2 is dat een groot percentage van de ingediende bezwaarschriften wordt ingetrokken (41%). Dit percentage ligt bij het sociaal domein al jaren hoog. Het grote verschil in intrekkingen met kamer 1 heeft vooral te maken met de ruimte voor individuele afwegingen die er binnen de wet- en regelgeving is. Die ruimte is binnen het sociaal domein in het algemeen groter dan op het gebied van het omgevingsrecht. Daar is de wet- en regelgeving strikter.

Uitkomst bezwaren Kamer II

	gegrond gewijzigd	gegrond ongewijzigd	ongegegrond	niet ontvankelijk	ingetrokken
■ 2019	9%	3%	42%	5%	41%
■ 2018	8%	1%	40%	5%	46%
■ 2017	7%	1%	37%	4%	51%



Beroep

Een belanghebbende kan in beroep gaan tegen een besluit op bezwaar. Daarvoor moet een beroepschrift worden ingediend bij de rechtbank Oost-Brabant in 's-Hertogenbosch. Tegen de uitspraak van de rechtbank is hoger beroep mogelijk bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in Den Haag of de Centrale Raad van Beroep in Utrecht, afhankelijk om wat voor soort zaak het gaat. Voor hoger beroepszaken op het terrein dat kamer 1 behandelt is de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State de hoogste bestuursrechter. Gaat het om beroepszaken op het gebied van het sociaal domein, dan moet de belanghebbende zich richten tot de Centrale Raad van Beroep.

Conclusies en verbeterpunten bezwaren afhandeling

Er is de afgelopen jaren steeds meer aandacht voor juridische kwaliteitszorg. Dat is een positieve ontwikkeling. Het is belangrijk dat besluiten op een zorgvuldige manier tot stand komen en dat belanghebbenden zich gehoord voelen. Dit geldt zowel voor de fase waarin de aanvraag wordt behandeld, als voor de bezwaarprocedure. Daarom neemt het horen in de bezwaarprocedure ook een belangrijke plaats in. De toenemende aandacht voor juridische kwaliteitszorg en een zorgvuldige besluitvorming kan een verklaring zijn voor de dalende trend in het aantal ontvangen bezwaarschriften. Het blijft echter lastig om een sluitende verklaring hiervoor te geven. Dit geldt ook voor de vraag waarom er in het ene jaar meer bezwaarschriften worden ingediend tegen bepaalde categorieën van besluiten dan in het andere jaar. Nieuwe wet-of regelgeving, grote (bouw) projecten of een gewijzigde uitvoeringspraktijk kunnen een rol spelen. Voor wat betreft de bezwaren over bijzondere bijstand kan opgemerkt worden dat de gunstige economie waarschijnlijk van invloed is geweest. Als er minder bijstand wordt aangevraagd zijn er in het algemeen ook minder bezwaarschriften. Ook is voor bepaalde kosten de uitvoeringspraktijk vereenvoudigd. Maar een zekere toevalsfactor speelt ook mee. In kamer 2 wordt een groot aantal van de ingediende bezwaren ingetrokken. De reden hiervoor kan zijn dat de aanvrager het besluit niet goed begrepen heeft en geholpen is met een extra toelichting of dat er nieuwe feiten en omstandigheden naar voren zijn gekomen, waardoor er een ander besluit wordt genomen en het bezwaar wordt ingetrokken. Het kan ook zijn dat er gebreken in het besluit zijn geconstateerd die hersteld worden voordat het bezwaar op een hoorzitting door de bezwaarschriftencommissie wordt behandeld. Hieruit blijkt dat de bezwaarprocedure goed werkt. Wel moet er aandacht zijn en blijven voor de kwaliteit van besluiten die in eerste aanleg worden genomen. Er hoeft dan minder hersteld te worden in een bezwaarprocedure. Het nemen van een besluit binnen de wettelijke beslistermijn blijft een belangrijk aandachtspunt. Het komende jaar zal worden onderzocht of en op welke wijze het bezwaarproces efficiënter kan worden ingericht en de doorlooptijden kunnen worden verkort. Voor kamer 2 zou de commissie graag de zelfstandige bevoegdheid en het budget hebben voor het zonnig aanvragen van een deskundigenadvies. Ook wordt er aandacht voor gevraagd om bij de stukken het achterliggende beleid mee te sturen. Voor de bezwaren die door kamer 1 worden behandeld kan worden opgemerkt dat te vaak een goede motivering ontbreekt bij verleende omgevingsvergunningen waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan. In dit soort gevallen is een betere juridische toets gewenst.

